ΤΖΟΑΝ

ΧΑΡΙΣ

Συγγραφέας του μπεστ σέλερ ***Καυτή σοκολάτα***

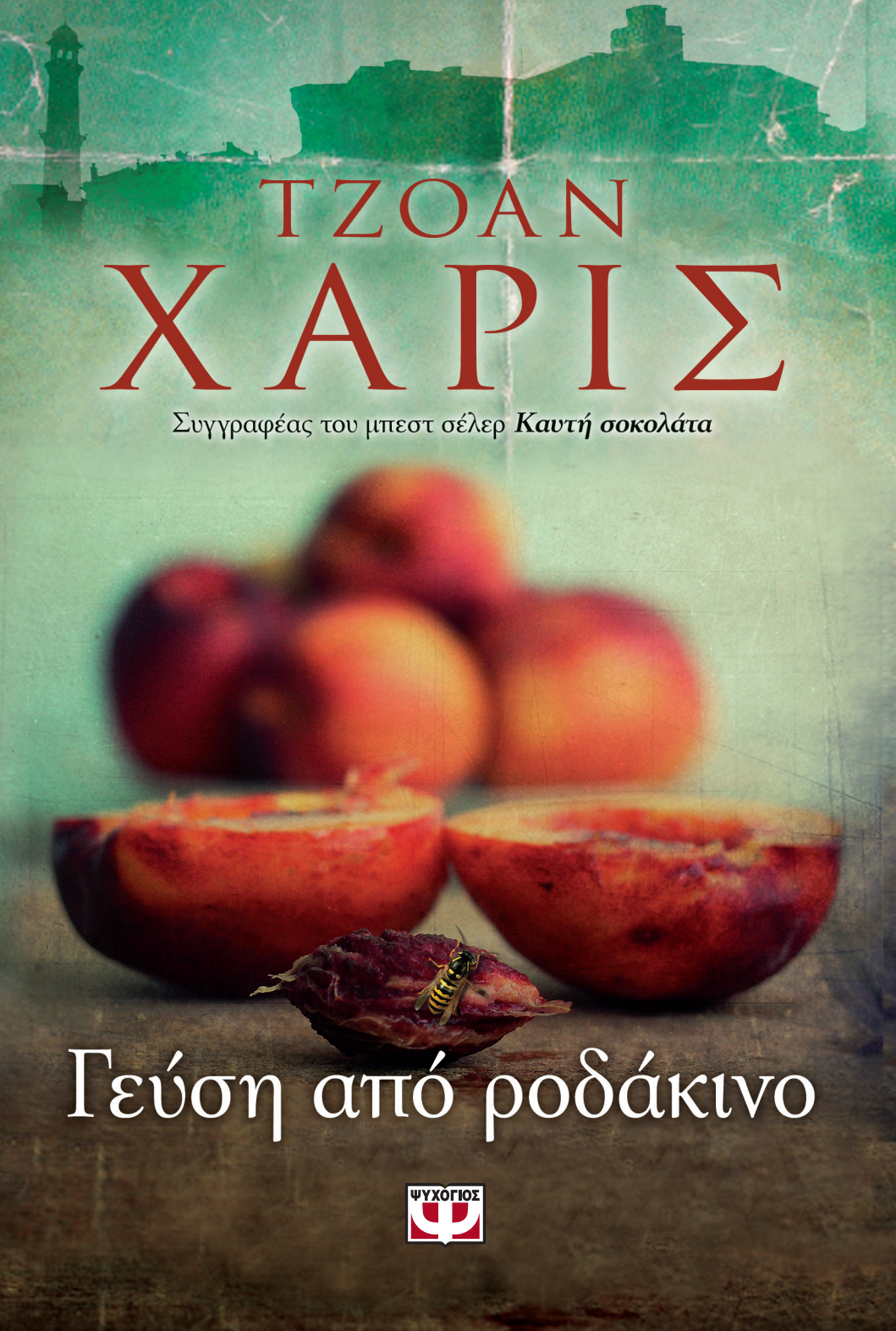

Γεύση από ροδάκινο

ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: PEACHES FOR MONSIEUR LE CURÉ
Από τις Εκδόσεις Doubleday, Λονδίνο 2012
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Γεύση από ροδάκινο**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Joanne Harris
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Βασιλική Κοκκίνου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Αργυρώ Μαντόγλου
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Claire Ward/TW
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελεύθερος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Frogspawn Ltd, 2012
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: Darin Stoyanov/Arcangel Images
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2013

ISBN 978-618-01-0094-5

Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΤΖΟΑΝ

ΧΑΡΙΣ

Γεύση από ροδάκινο

Μετάφραση:
Βασιλική Κοκκίνου

ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Στον πατέρα μου, Μπομπ Σορτ,
που ποτέ δε θα άφηνε ένα ωραίο φρούτο να πάει χαμένο.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

ΝΕΑ ΣΕΛΗΝΗ

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

1

ΚΑΠΟΙΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΚΑΠΟΤΕ ΟΤΙ ΜΟΝΟ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ, διακόσιες πενήντα χιλιάδες γράμματα παραδίδονται κάθε χρόνο σε νεκρούς.

Αυτό που δε μου είπε είναι ότι μερικές φορές ο νεκρός απαντάει.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

2

Τρίτη, 10 Αυγούστου

ΗΡΘΕ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΕΜΟ ΤΟΥ ΡΑΜΑΖΑΝΙΟΥ. Όχι ότι το γνώριζα τότε, φυσικά. Στο Παρίσι φυσούν αέρηδες τον Αύγουστο. Η σκόνη σχηματίζει μικρούς ανεμοστρόβιλους, όμοιους με δερβίσηδες που, αφού στροβιλιστούν εκστασιασμένοι, σαρώνουν τα πεζοδρόμια, αφήνοντας μικρούς αστραφτερούς κόκκους σκόνης πάνω στα βλέφαρα και στο πρόσωπό σου, ενώ ο ήλιος από ψηλά αγριοκοιτάζει σαν ένα τυφλό άσπρο μάτι που σου κόβει την όρεξη. Στο Παρίσι επικρατεί νέκρα. Βλέπεις μόνο τουρίστες και ανθρώπους σαν εμάς που δεν έχουμε λεφτά για να πάμε διακοπές. Κι ο ποταμός βρομάει, ίσκιος δεν υπάρχει πουθενά, και θα έκανες σχεδόν τα πάντα για να περπατάς ξυπόλυτος σε έναν αγρό οπουδήποτε, ή να κάθεσαι κάτω από ένα δέντρο στο δάσος.

Ο Ρούσος ξέρει πώς είναι, φυσικά. Ο Ρούσος δεν είναι φτιαγμένος για τη ζωή στην πόλη. Η Ροζέτ, πάλι, όταν πλήττει, κάνει κατεργαριές. Εγώ φτιάχνω σοκολάτες που δεν αγοράζει κανείς, ενώ η Ανούκ πηγαίνει στο ίντερνετ καφέ στην Οδό ντε λα Πε, για να μιλήσει με τους φίλους της στο Facebook, ή ανηφορίζει στο νεκροταφείο της Μονμάρτρης, όπου παρακολουθεί τις αγριόγατες να γλιστρούν αθόρυβα ανάμεσα στις κατοικίες των νεκρών. Από ψηλά ο ήλιος πέφτει σαν γκιλοτίνα στα σημεία μεταξύ των λεπτών κομματιών της σκιάς.

Η Ανούκ στα δεκαπέντε. Πού πάει ο χρόνος; Μοιάζει με άρω-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

μα σε μπουκαλάκι που, όσο ερμητικά κι αν το κλείσεις, εξατμίζεται τόσο ύπουλα, ώστε σαν το ανοίγεις για να κοιτάξεις μέσα, το μόνο που βρίσκεις είναι μια αρωματική ουσία εκεί όπου κάποτε υπήρχε αρκετό μυρωδικό να χαλάσεις.

Τι κάνεις, μικρή μου Ανούκ; Τι συμβαίνει στον παράξενο μικρόκοσμό σου; Είσαι ευτυχισμένη; Ανήσυχη; Ευχαριστημένη; Πόσες μέρες θα είμαστε μαζί πριν χαθείς από τα μάτια μου για πάντα, πριν εκτοξευτείς σαν δορυφόρος και εξαφανιστείς μες στ' άστρα;

Αυτές οι σκέψεις σίγουρα δεν είναι καινούργιες. Ο φόβος με ακολουθεί σαν σκιά από τότε που γεννήθηκε η Ανούκ, αλλά αυτό το καλοκαίρι ο φόβος έχει μεγαλώσει, γιγαντώνεται με τρόπο τερατώδη μες στη λάβρα. Ίσως λόγω της μητέρας που έχασα – κι εκείνης που βρήκα πριν από τέσσερα χρόνια. Ή λόγω της θύμησης της Ζοζί ντε λ'Άλμπα, της καρδιοκλέφτρας, που μου πήρε σχεδόν τα πάντα και μου έδειξε πόσο εύθραυστες είναι οι ζωές μας· πόσο εύκολα το σπίτι από τραπουλόχαρτα καταρρέει με το παραμικρό φύσημα του ανέμου.

Δεκαπέντε. *Δεκαπέντε.* Εγώ στην ηλικία της ταξίδευα ήδη στον κόσμο. Η μητέρα μου πέθαινε. Η λέξη *σπίτι* σήμαινε οποιοδήποτε μέρος διανυκτερεύαμε. Ποτέ δεν είχα αληθινό φίλο. Όσο για τον έρωτα… ο έρωτας ήταν σαν τους πυρσούς που καίνε στα πεζοδρόμια των καφέ τη νύχτα· μια πηγή περαστικής ζεστασιάς, ένα άγγιγμα, ένα πρόσωπο που αχνοφαίνεται στη λάμψη της φωτιάς.

Με την Ανούκ, ελπίζω, τα πράγματα να είναι διαφορετικά. Είναι ήδη τόσο όμορφη, αν και η ίδια το αγνοεί εντελώς. Κάποτε θα ερωτευθεί. Τι θα μας συμβεί τότε; Αλλά λέω στον εαυτό μου ότι έχουμε χρόνο. Μέχρι τώρα, το μόνο αγόρι στη ζωή της είναι ο φίλος της Ζαν-Λου Ριμπό, με τον οποίο είναι αχώριστη. Αυτόν το μήνα, όμως, το αγόρι θα πάει στο νοσοκομείο για μία ακόμη εγχείρηση. Ο Ζαν-Λου γεννήθηκε με καρδιακή ανεπάρκεια. Η Ανούκ δε μιλάει γι' αυτό, αλλά καταλαβαίνω το φόβο της. Είναι σαν τον δικό μου· μια σκιά που σέρνεται ύπουλα· μια βεβαιότητα ότι τίποτε δε διαρκεί για πάντα.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Καμιά φορά μιλάει ακόμη για το Λανσκνέ. Αν και είναι αρκετά ευτυχισμένη εδώ, το Παρίσι φαντάζει μάλλον σαν ένας σταθμός σε έναν αταξίδευτο ακόμη δρόμο παρά για σπίτι στο οποίο πάντα ξαναγυρνά. Βέβαια, ένα πλωτό σπίτι δεν είναι σπίτι. Του λείπει η πειστικότητα της λάσπης και της πέτρας. Και η Ανούκ, με την περίεργη νοσταλγία που κυριεύει τους πολύ νέους, θυμάται με ρόδινα χρώματα το μικρό μαγαζί με τις σοκολάτες απέναντι από την εκκλησία, με τη ριγέ τέντα και τη χειροποίητη επιγραφή. Και τα μάτια της είναι μελαγχολικά, όταν μιλάει για τους φίλους που άφησε πίσω, τον Ζανό Ντρου και τον Λουκ Κλερμόν, για δρόμους όπου κανείς δε φοβάται να περπατήσει τη νύχτα και για εξώπορτες που δεν κλειδώνουν ποτέ…

Δε θα έπρεπε να αγωνιώ τόσο πολύ, το ξέρω. Η μικρή μου Ανούκ είναι μυστικοπαθής, αλλά, αντίθετα από πολλές φίλες της, απολαμβάνει ακόμη την παρέα της μητέρας της. Είμαστε μια χαρά μαζί. Περνάμε όμορφες στιγμές. Μόνον οι δυο μας, χωμένες στο κρεβάτι, με τον Παντούφλ μια θολή κηλίδα στην άκρη του ματιού μου, και την οθόνη της φορητής τηλεόρασης να προβάλλει τρεμουλιαστές, μυστηριώδεις εικόνες, με φόντο τα σκοτεινά τζάμια των παραθύρων, ενώ η Ροζέτ κάθεται έξω στο κατάστρωμα με τον Ρούσο, ψαρεύοντας άστρα στον σιωπηλό Σηκουάνα.

Ο Ρούσος έχει πάρει στα σοβαρά την πατρότητα. Η αλήθεια είναι πως δεν το περίμενα. Αλλά η οκτάχρονη Ροζέτ –που είναι φτυστή ο πατέρας της– φαίνεται ότι μπόρεσε να βγάλει κάτι από τον Ρούσο, που ούτε εγώ ούτε η Ανούκ καταφέραμε ποτέ. Πράγματι, μερικές φορές νομίζω ότι ανήκει περισσότερο στον Ρούσο παρά σε οποιονδήποτε άλλο. Έχουν μια μυστική γλώσσα –ήχους ζώων, γελάκια, σφυρίγματα– στην οποία μπορούν να κουβεντιάζουν με τις ώρες, και την οποία δε μοιράζονται με κανέναν άλλο, ούτε καν μ' εμένα.

Άλλωστε, η μικρή μου Ροζέτ δε μιλάει πολύ σε κανέναν, προτιμάει τη νοηματική γλώσσα που έμαθε από μικρή, στην οποία είναι πολύ επιτήδεια. Της αρέσει η ζωγραφική και τα μαθηματικά. Το Sudoku στην πίσω σελίδα της *Le Monde* τής παίρνει μόνο

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

λίγα λεπτά για να το συμπληρώσει και μπορεί να προσθέσει ολόκληρα κατεβατά από αριθμούς χωρίς καν να τους γράψει. Μια φορά προσπαθήσαμε να τη στείλουμε στο σχολείο, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Τα σχολεία εδώ είναι πολύ μεγάλα και απρόσωπα για να ασχοληθούν με μια ειδική περίπτωση όπως η Ρozέτ. Έτσι, τη διδάσκει ο Ρούσος, και μπορεί το πρόγραμμα των μαθημάτων της να είναι ασυνήθιστο, λόγω της έμφασης που δίνει ο πατέρας της στην τέχνη, στους θορύβους των πουλιών και στα παιχνίδια με τους αριθμούς, όμως την κάνει ευτυχισμένη. Δεν έχει φίλους, φυσικά –εκτός από τον Μπαμ– και καμιά φορά την παρατηρώ να κοιτάζει τα παιδιά που πηγαίνουν στο σχολείο με ένα βλέμμα λαχτάρας. Πάντως, σε γενικές γραμμές, το Παρίσι μας φέρεται καλά παρ' όλη την ανωνυμία του. Κι όμως, κάποιες μέρες όπως η σημερινή, σαν την Ανούκ, σαν τη Ρozέτ, πιάνω τον εαυτό μου να επιθυμεί κάτι περισσότερο. Κάτι περισσότερο από μια βάρκα σε ένα ποτάμι που βρομάει· κάτι περισσότερο από το καμίνι του στάσιμου αέρα· κάτι περισσότερο από αυτό το δάσος των πύργων και των οβελίσκων, ή από το μικροσκοπικό μαγειρείο όπου φτιάχνω τις σοκολάτες μου.

Περισσότερο. Ω, αυτή η λέξη. Αυτή η απατηλή λέξη, που κατατρώγει ζωές και προκαλεί δυσαρέσκεια. Αυτή η σταγόνα που κάνει το ποτήρι να ξεχειλίσει… Αλήθεια, τι ακριβώς ζητάω;

Είμαι πολύ ευτυχισμένη με τη ζωή μου. Είμαι ευτυχισμένη με τον άντρα που αγαπώ. Έχω δύο υπέροχες θυγατέρες και μια δουλειά που ήταν γραφτό να κάνω. Δε βγάζω πολλά, αλλά βοηθούν στην πληρωμή των αγκυροβολίων, ενώ ο Ρούσος καταπιάνεται με οικοδομικές εργασίες και με την ξυλουργική, εξασφαλίζοντας την επιβίωσή μας. Όλοι οι φίλοι μου από τη Μονμάρτρη είναι εδώ: η Αλίς και ο Νικό, η μαντάμ Λιρεζόν, ο Λοράν από το μικρό καφέ, ο Ζαν-Λουί και ο Ποπόλ, οι ζωγράφοι. Ακόμη και τη μητέρα μου έχω κοντά, τη μητέρα που νόμιζα χαμένη τόσα χρόνια.

Τι άλλο θα μπορούσα να θέλω;

Άρχισε στο μαγειρείο την επομένη. Έφτιαχνα τρούφες. Μ' αυτή τη ζέστη μόνον οι τρούφες είναι ασφαλείς. Οτιδήποτε άλλο κιν-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

δυνεύει να χαλάσει, είτε από την ψύξη είτε από τη ζέστη που επηρεάζει τα πάντα. Μαλακώνεις την κουβερτούρα πάνω στον πάγκο. Τη ζεσταίνεις λίγο στο μάτι. Προσθέτεις μπαχαρικά, βανίλια και κάρδαμο. Περιμένεις όσο χρειάζεται για να μετατραπεί μια απλή μαγειρική σε πράξη σπιτικής μαγείας.

Τι άλλο να ζητήσω; Μα, ίσως ένα αεράκι· ένα απαλό φύσημα του ανέμου, σαν φιλί στο σβέρκο μου, εκεί όπου τα μαλλιά μου, πιασμένα σε έναν πρόχειρο κότσο, με έτσουζαν ήδη από τον ιδρώτα.

Ένα πολύ απαλό αεράκι. Τι; Πού είναι το κακό σ' αυτό;

Έτσι κάλεσα τον άνεμο – λίγο αεράκι. Ένα ζεστό και παιχνιδιάρικο άνεμο που κάνει τις γάτες να νευριάζουν, κυνηγάει τα σύννεφα και σηκώνει τις φούστες των γυναικών στη Γέφυρα των Τεχνών.

V'là l'bon vent, v'là l'joli vent…
V'là l'bon vent, ma mie m'appelle…

Ήρθε ο καλός άνεμος, ο όμορφος άνεμος.
Ήρθε ο καλός άνεμος, η φίλη μου με καλεί…

Στην πραγματικότητα δεν ήταν τίποτε το σπουδαίο· απλώς μια ριπή ανέμου και μαγεία, σαν ένα χαμογέλιο στον αγέρα που έφερε μαζί του ένα μακρινό άρωμα γύρης, μπαχαρικών και μελόψωμου. Το μόνο που ήθελα πραγματικά ήταν να διώξω τα σύννεφα από τον καλοκαιρινό ουρανό, να φέρω τη μυρωδιά άλλων τόπων στη γωνιά του κόσμου μου.

Ήρθε ο καλός άνεμος, ο όμορφος άνεμος…

Και τότε, γύρω από την Αριστερή Όχθη, τα περιτυλίγματα από τις καραμέλες πέταξαν σαν πεταλούδες και ο παιχνιδιάρικος άνεμος άρπαξε τη φούστα μιας γυναίκας που περνούσε τη Γέφυρα των Τεχνών. Ήταν μια μουσουλμάνα με πέπλο στο πρόσωπο,

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

το νικάμπ, μια από τις πολλές που κυκλοφορούν σήμερα ανάμεσά μας. Το μάτι μου, όμως, έπιασε μια αναλαμπή από χρώματα κάτω από το μακρύ μαύρο κάλυμμα, και προς στιγμήν μού φάνηκε ότι παρακολούθησα ένα χορό με κουνήματα και λυγίσματα στον καυτό αέρα, και τους ίσκιους των δέντρων που έγερναν από το φύσημα του ανέμου να ζωγραφίζουν παράξενα, αφηρημένα σχέδια πάνω στο σκονισμένο νερό.

Ήρθε ο καλός άνεμος, ο όμορφος άνεμος...

Η γυναίκα με κοίταξε πάνω από τη γέφυρα. Δεν μπορούσα να δω το πρόσωπό της, μόνο τα βαμμένα με κοχλ μάτια της κάτω από το *νικάμπ*. Για μια στιγμή, την είδα να με παρακολουθεί κι αναρωτήθηκα μήπως ήταν καμιά γνωστή μου. Σήκωσα το χέρι και τη χαιρέτησα. Ανάμεσά μας, ο Σηκουάνας και το άρωμα της σοκολάτας που γλιστρούσε από το ανοιχτό παράθυρο του μαγειρείου.

Δοκίμασέ με. Γεύσου με. Για μια στιγμή, νόμισα ότι θα μου ανταπέδιδε το χαιρετισμό. Τα μαύρα μάτια χαμήλωσαν. Έκανε στροφή και συνέχισε το δρόμο της, μια απρόσωπη γυναίκα ντυμένη στα μαύρα, στον άνεμο του Ραμαζανιού.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

3

Παρασκευή, 13 Αυγούστου

ΔΕ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ ΣΥΧΝΑ ΝΑ ΠΑΙΡΝΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑ από τον άλλο κόσμο. Ένα γράμμα από το Λανσκνέ-σου-Ταν, ένα γράμμα μέσα σε ένα γράμμα, για την ακρίβεια. Παραδόθηκε στην ταχυδρομική μας θυρίδα (τα πλωτά σπίτια δε λαμβάνουν αλληλογραφία, φυσικά) και το πήρε ο Ρούσος, που περνάει κάθε μέρα από κει πηγαίνοντας για ψωμί.

«Ένα γράμμα είναι μόνο», μου είπε, σηκώνοντας τους ώμους. «Δε θα είναι τίποτε σπουδαίο».

Εκείνος, όμως, ο άνεμος φυσούσε οληημερίς κι ολονυχτίς, και ποτέ δεν είχαμε εμπιστοσύνη στον άνεμο. Σήμερα φυσούσε κατά διαστήματα και ήταν ευμετάβλητος, σχηματίζοντας στον σιωπηλό Σηκουάνα μικρά, ταραγμένα κόμματα. Η Ροζέτ ήταν πολύ ζωηρή. Χοροπηδούσε στην αποβάθρα και έπαιζε με τον Μπαμ δίπλα στο νερό. Ο Μπαμ είναι ο αόρατος φίλος της Ροζέτ – αν και δεν είναι πάντα αόρατος. Όχι σ' εμάς, πάντως. Ακόμη και οι πελάτες τον βλέπουν καμιά φορά, τις μέρες με αγέρα όπως αυτή, να κοιτάζει από το πλάι της γέφυρας ή να κρέμεται με την ουρά από ένα δέντρο. Βέβαια, η Ροζέτ τον βλέπει συνέχεια – αλλά είπαμε, η Ροζέτ είναι διαφορετική.

«Ένα γράμμα είναι μόνο», επανέλαβε ο Ρούσος. «Γιατί δεν το ανοίγεις να δεις;»

Κυλούσα τα τελευταία μπαλάκια μέσα σε σκόνη κακάου πριν

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

τα τοποθετήσω σε κουτιά. Με τόσο απρόβλεπτο καιρό, οι τρούφες είναι το μόνο που μπορείς να φτιάξεις. Αρκετά δύσκολο είναι ήδη να διατηρείς τη σοκολάτα στη σωστή θερμοκρασία, και σε μια βάρκα, με τόσο λίγο χώρο, είναι καλύτερα να αρκείσαι σε απλά πράγματα. Οι τρούφες γίνονται εύκολα και η σκόνη του κακάου μέσα στο οποίο τις ρίχνω για να κολλήσει ολόγυρα δεν αφήνει τη σοκολάτα να λιώσει. Τις τοποθετώ κάτω από τον πάγκο, μαζί με δίσκους γεμάτους σκουριασμένα παλιά εργαλεία –κλειδιά, κατσαβίδια, παξιμάδια για βίδες και μπουλόνια– τόσο όμοια με τα αληθινά, που δε θα πίστευες ότι είναι φτιαγμένα από σοκολάτα.

«Πάνε οκτώ χρόνια από τότε που φύγαμε από κει», είπα, καθώς έπλαθα μια τρούφα στην παλάμη μου. «Από ποιον να είναι άραγε; Δεν αναγνωρίζω τον γραφικό χαρακτήρα».

Ο Ρούσος άνοιξε το φάκελο. Πάντα κάνει το πιο απλό. Πάντα την κατάλληλη στιγμή, δεν κάθεται να το μελετήσει.

«Είναι από τον Λουκ Κλερμόν».

«Τον μικρό Λουκ;» Θυμήθηκα έναν αδέξιο έφηβο που το τσέβδισμά του τον έκανε να παραλύει.

Ξάφνου συνειδητοποίησα ότι ο Λουκ πρέπει να ήταν άντρας πια. Ο Ρούσος άνοιξε το γράμμα και διάβασε:

Αγαπημένες Βιαν και Ανούκ,

Πάει πολύς καιρός. Ελπίζω αυτό το γράμμα να φτάσει στα χέρια σας. Όπως ξέρετε, όταν πέθανε η γιαγιά μου, άφησε τα πάντα σ' εμένα, συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού, ό,τι χρήματα είχε, κι ένα φάκελο που δεν έπρεπε ν' ανοίξω πριν από τα εικοστά πρώτα γενέθλιά μου. Αυτά ήταν τον Απρίλη, και μέσα ήταν αυτό. Απευθύνεται σ' εσάς.

Ο Ρούσος απέμεινε σιωπηλός. Γύρισα και τον είδα να βγάζει ένα φάκελο – απλό, λευκό, λίγο ταλαιπωρημένο, σημαδεμένο από το πέρασμα των χρόνων και το άγγιγμα των ζωντανών χεριών. Επάνω του ήταν το όνομά μου με σκούρο μπλε μελάνι, γραμμένο από το χέρι της Αρμάντ – αρθριτικό, δεσποτικό, γεμάτο φροντίδα.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

«Η Αρμάντ», είπα.

Η αγαπημένη παλιά μου φίλη. Τι παράξενο –τι λυπηρό– να μαθαίνω νέα σου τώρα.

Και ν' ανοίγω το φάκελο, σπάζοντας τη σφραγίδα που έχει γίνει εύθραυστη με τα χρόνια, ένα φάκελο που πρέπει να έγλειψες, όπως έγλειφες το κουταλάκι στο φλιτζάνι με τη σοκολάτα σου, χαρωπά, λαίμαργα, σαν παιδί. Πάντα έβλεπες πιο μπροστά από μένα – και με έκανες να το βλέπω εγώ, είτε το ήθελα είτε όχι. Δεν είμαι σίγουρη αν είμαι έτοιμη να δω τι υπάρχει σ' αυτό το σημείωμα από τον άλλο κόσμο, αλλά ξέρεις ότι όπως και να 'χει θα το διαβάσω.

Αγαπημένη Βιαν (λέει),

Ακούω τη φωνή σου. Ξερή σαν σκόνη κακάου και γλυκιά. *Θυμάμαι το πρώτο τηλέφωνο που ήρθε στο Λανσκνέ. Ποπό! Τι αναταραχή προκάλεσε! Όλοι ήθελαν να το δοκιμάσουν. Ο επίσκοπος, που το είχε στο σπίτι του, πνίγηκε στα δώρα και στα φιλοδωρήματα. Λοιπόν, αν πίστευαν ότι αυτό ήταν ένα θαύμα, φαντάσου τι θα σκέφτονταν για τούτο δω. Εμένα, να σου μιλάω από τον άλλο κόσμο. Και, σε περίπτωση που αναρωτιέσαι, ναι έχουν σοκολάτα στον Παράδεισο. Πες στον εφημέριο ότι εγώ το είπα αυτό. Δες αν έμαθε να ανέχεται ένα αστείο.*

Σταμάτησα για μια στιγμή και κάθισα σε ένα σκαμνί του μαγειρείου.

«Όλα καλά;» ρώτησε ο Ρούσος.

Κούνησα καταφατικά το κεφάλι. Συνέχισα.

Οκτώ χρόνια. Πολλά μπορεί να συμβούν, ε; Τα μικρά κορίτσια αρχίζουν να μεγαλώνουν. Οι εποχές αλλάζουν. Άνθρωποι φεύγουν. Ο εγγονός μου, είκοσι ενός! Ωραία ηλικία, αυτό το θυμάμαι καλά! Κι εσύ, Βιαν; Έφυγες από δω; Το έκανες, θαρρώ. Δεν ήσουν έτοιμη να μείνεις. Αυτό δε σημαίνει ότι δε θα είσαι πίσω, μια μέρα – κράτησε μια γάτα μέσα και το μόνο που θέλει είναι να

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

βγει πάλι έξω. Κράτησέ την έξω και θα φωνάζει να μπει μέσα. Οι άνθρωποι δε διαφέρουν πολύ. Θα το ανακαλύψεις, αν γυρίσεις ποτέ. Και γιατί να το κάνω, σ' ακούω να ρωτάς; Δεν ισχυρίζομαι ότι προβλέπω το μέλλον. Όχι με ακρίβεια, τέλος πάντων. Όμως, βοήθησες το Λανσκνέ μια φορά, παρότι δεν το είδαν, τότε, όλοι έτσι. Ωστόσο, οι καιροί αλλάζουν. Είναι γνωστό σε όλους. Και ένα είναι βέβαιο· αργά ή γρήγορα, το Λανσκνέ θα σε χρειαστεί πάλι. Ωστόσο, δε βασίζομαι στον πεισματάρη εφημέριό μας να σου το πει όταν συμβεί. Γι' αυτό κάνε μου μια τελευταία χάρη. Κάνε ένα ταξιδάκι στο Λανσκνέ. Πάρε και τα παιδιά μαζί. Και τον Ρούσο, αν είναι εκεί. Βάλε λουλούδια στον τάφο μιας γηραιάς κυρίας. Όχι από το μαγαζί του Νάρκισσου, αλλά κανονικά λουλούδια από τους αγρούς. Πες χαιρετίσματα στον εγγονό μου. Πιες ένα φλιτζάνι σοκολάτα.

Και κάτι ακόμη, Βιαν. Υπήρχε μια ροδακινιά δίπλα από το σπίτι μου. Αν έρθεις το καλοκαίρι, τα φρούτα πρέπει να είναι ώριμα και έτοιμα για μάζεμα. Δώσε μερικά στις μικρές. Δε θα ήθελα να τα φάνε όλα τα πουλιά. Και να θυμάσαι, όλα γυρνούν κάποτε. Το ποτάμι τα ξαναφέρνει όλα πίσω τελικά.

Με όλη μου την αγάπη, όπως πάντα.

Αρμάντ

Κοίταζα το γράμμα πολλή ώρα, ακούγοντας την ηχώ της φωνής της. Την έχω ακούσει τόσες φορές στα όνειρά μου, ταλαντευόμενη στην άκρη του ύπνου, με το βραχνό γέλιο της στα αυτιά μου και τη μυρωδιά της –λεβάντα, σοκολάτα, παλιά βιβλία– να χρυσώνει τον αέρα με την παρουσία της. Λένε ότι κανείς δεν πεθαίνει όσο καιρό τον θυμάται κάποιος. Ίσως γι' αυτό η Αρμάντ παραμένει τόσο καθαρά στο μυαλό μου. Τα μαύρα σαν μούρα μάτια της, η αδιαντροπιά της, το κόκκινο μεσοφόρι κάτω από τα μαύρα πένθιμα ρούχα της. Γι' αυτό δεν μπόρεσα να της αρνηθώ, αν και πολύ θα το ήθελα· παρότι είχα υποσχεθεί στον εαυτό μου να μην ξαναγυρίσω ποτέ στο Λανσκνέ, τον τόπο που αγαπήσαμε περισσότερο από κάθε άλλον, τον τόπο όπου παραλίγο θα μένα-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

με, αλλά από τον οποίο ο άνεμος μας πήρε μακριά, αφήνοντας, ωστόσο, τον μισό εαυτό μας πίσω…

Και τώρα αυτός ο άνεμος φυσούσε ξανά. Φυσούσε πέρα από τον τάφο, φορτωμένος μυρωδιές ροδάκινων.

Πάρε και τα παιδιά.

Γιατί όχι;

Ας το πούμε διακοπές, σκέφτηκα. Ένας λόγος ν' αφήσουμε πίσω την πόλη, να δώσουμε στη Ρozέτ ένα μέρος για να παίzει, να δώσουμε στην Ανούκ την ευκαιρία να επισκεφθεί παλιούς φίλους. Και ναι, νοσταλγώ το Λανσκνέ. Τα γκριzόφαια σπίτια, τα σοκάκια που κατηφορίzουν προς τον Ταν, τις στενές φέτες της καλλιεργήσιμης γης που εκτείνονται στους γαλάzιους λόφους. Και τον Μαχαλά, όπου zούσε η Αρμάντ, τα παλιά έρημα βυρσοδεψεία, τα μισογκρεμισμένα ξύλινα παρατημένα σπίτια, που έγερναν σαν μεθυσμένα στο δρόμο του Ταν, όπου οι τσιγγάνοι του ποταμού έδεναν τις βάρκες τους και άναβαν φωτιές στις όχθες του.

Κάνε ένα ταξιδάκι στο Λανσκνέ. Πάρε και τα παιδιά.

Πού είναι το κακό;

Δεν υποσχέθηκα ποτέ τίποτε. Ποτέ δε διανοήθηκα ν' αλλάξω τον άνεμο. Αλλά αν μπορούσες να ταξιδέψεις πίσω στον Χρόνο και να βρεις τον εαυτό σου όπως ήταν κάποτε, δε θα προσπαθούσες τουλάχιστον μια φορά να τον κάνεις προσεκτικό; Δε θα ήθελες να διορθώσεις τα πράγματα; Να της δείξεις ότι δεν είναι μόνη;

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

4

Σάββατο, 14 Αυγούστου

Η ΑΝΟΥΚ ΔΕΧΤΗΚΕ ΤΟ ΝΕΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΜΑΣ με ζωηρό, συγκινητικό ενθουσιασμό. Οι περισσότεροι φίλοι της από το σχολείο λείπουν τον Αύγουστο και με τον Ζαν-Λου ακόμη στο νοσοκομείο, περνάει πολύ χρόνο μόνη της και κοιμάται περισσότερο απ' όσο χρειάζεται. Συνειδητοποιώ ότι έχει ανάγκη να φύγει για λίγο, όπως όλοι μας. Και το Παρίσι είναι τρομακτικό τον Αύγουστο. Μια πόλη-φάντασμα, συντετριμμένη από τη γροθιά της ζέστης. Τα καταστήματα είναι κλειστά, στους δρόμους δεν κυκλοφορεί κανείς άλλος εκτός από τουρίστες, με τα σακίδια και τα καπέλα του μπέιζμπολ, και μικροπωλητές να τους ακολουθούν σαν σμάρια από μύγες.

Της είπα ότι θα πηγαίναμε στον Νότο.

«Στο Λανσκνέ;» είπε αμέσως.

Δεν το περίμενα αυτό. Όχι αμέσως. Αλλά μπορεί να το κατάλαβε από την έκφρασή μου. Πάντως, το πρόσωπό της φωτίστηκε μεμιάς και τα μάτια της –εκφραστικά σαν τον ουρανό, σε όλες τις παραλλαγές του– έχασαν το κλαψιάρικο, κατσούφικο βλέμμα που είχαν τελευταία και έλαμψαν από ενθουσιασμό – όπως τότε που πήγαμε για πρώτη φορά, πριν από πολύ καιρό, με τον άνεμο του καρναβαλιού. Η Ροζέτ, που μιμείται ό,τι κάνει η Ανούκ, παρακολουθούσε με προσοχή, περιμένοντας την ατάκα της.

«Εντάξει;» ρώτησα τελικά.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

«Κουλ», απάντησε η Ανούκ.

«*Κουου*», είπε η Ρozέτ.

Ένας θόρυβος πάνω στον ακύμαντο Σηκουάνα έδειξε την επιδοκιμασία του Μπαμ.

Μόνον ο Ρούσος δεν είπε τίποτε. Πράγματι, μετά το γράμμα της Αρμάντ ήταν παράξενα σιωπηλός.

Όχι ότι τρέφει ιδιαίτερη αγάπη για το Παρίσι, το οποίο ανέχεται μόνο για χάρη μας, και επειδή θεωρεί το ποτάμι, και όχι την πόλη, σπίτι του. Το Λανσκνέ, όμως, δεν του φέρθηκε καλά και ο Ρούσος δεν το ξέχασε ποτέ. Ακόμη κρατάει κακία για την απώλεια του πλοιαρίου του και για όσα συνέβησαν στη συνέχεια. Έχει ελάχιστους φίλους εκεί –η Ζοzεφίν είναι μία από αυτούς–, αλλά γενικά βλέπει το μέρος σαν φωλιά μικρόμυαλων θρησκόληπτων, που τον απείλησαν, έκαψαν το σπίτι του, αρνήθηκαν ακόμη και να του πουλήσουν προμήθειες. Όσο για τον εφημέριο, Φρανσίς Ρενό…

Παρά την απλοϊκότητά του, ο Ρούσος έχει κάτι παράξενο επάνω του. Όπως το άγριο zώο που μπορεί να δαμαστεί, αλλά που ποτέ δεν ξεχνάει την έλλειψη καλοσύνης, μπορεί να αποδειχθεί απίστευτα πιστός, αλλά και να μη συγχωρήσει ποτέ. Υποψιάzομαι πως στην περίπτωση του Ρενό δε θα αλλάξει ποτέ γνώμη. Όσο για το ίδιο το χωριό, μόνο περιφρόνηση νιώθει για τους μικρούς δαμασμένους λαγούς του Λανσκνέ, που zουν τόσο ήσυχα στην όχθη του Ταν, μη τολμώντας να κοιτάξουν πέρα από τον πλησιέστερο λόφο, και που οπισθοχωρούν σε κάθε ανάσα αλλαγής, στον ερχομό κάθε ξένου.

«Λοιπόν;» είπα. «Τι λες;»

Ο Ρούσος παρέμεινε σιωπηλός για αρκετή ώρα, με το βλέμμα στον ποταμό, ενώ τα μακριά μαλλιά του κρέμονταν στο πρόσωπό του. Ύστερα σήκωσε αδιάφορα τους ώμους.

«Μάλλον όχι».

Ξαφνιάστηκα. Πάνω στον ενθουσιασμό μου, είχα ξεχάσει να ρωτήσω πώς ένιωθε. Υπέθεσα ότι θα καλωσόριzε κι αυτός την ευκαιρία μιας αλλαγής σκηνικού.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

«Τι εννοείς με το "μάλλον όχι";»

«Το γράμμα απευθυνόταν σ' εσένα, όχι σ' εμένα».

«Γιατί δε μου το είπες πιο πριν;»

«Κατάλαβα ότι ήθελες να πας».

«Και προτιμάς να μείνεις εδώ;»

Σήκωσε πάλι τους ώμους. Μερικές φορές πιστεύω ότι οι σιωπές του λένε περισσότερα από τα λόγια του. Υπάρχει κάτι –ή *κάποιος*– στο Λανσκνέ που ο Ρούσος δε θέλει να ξαναδεί, και ήξερα πως όσες ερωτήσεις κι αν του έκανα δε θα μου εκμυστηρευόταν τίποτε.

«Εντάξει», είπε τελικά. «Κάνε αυτό που πρέπει. Πήγαινε στο Λανσκνέ. Βάλε λουλούδια στον τάφο της Αρμάντ. Κι ύστερα γύρνα σπίτι σ' εμένα». Χαμογέλασε και φίλησε τα ακροδάχτυλά μου. «Ακόμη μυρίζεις σοκολάτα».

«Δε θ' αλλάξεις γνώμη;»

Κούνησε αρνητικά το κεφάλι.

«Δε θα λείψεις πολύ. Εξάλλου, κάποιος πρέπει να προσέχει το πλοιάριο».

Αυτό είναι αλήθεια, σκέφτηκα. Παρ' όλα αυτά, νιώθω άσχημα στη σκέψη ότι ο Ρούσος προτιμάει να μείνει πίσω. Πίστευα ότι θα πηγαίναμε με τη βάρκα. Ο Ρούσος ξέρει όλα τα πλωτά μέρη του ποταμού. Θα κατηφορίζαμε τον Σηκουάνα και μέσα από ένα δίκτυο καναλιών θα φτάναμε στον Λουάρ, κι από κει στο Κανάλι των Δύο Θαλασσών, στον Γκαρόν, και τελικά στον Ταν, μέσα από υδροφράχτες και ανυψωτικές δεξαμενές, γρήγορα και αργά νερά, περνώντας από αγρούς, κάστρα και βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Θα βλέπαμε το νερό ν' αλλάζει καθώς θα πηγαίναμε από την άπλα στα στενά και τανάπαλιν, και θα περνούσαμε από νερά με πετρέλαιο σε καταπράσινα, κινούμενοι με ταχύτητα και μετά αργά, από καφετιά νερά σε μαύρα, σε κίτρινα, σε καθαρά.

Κάθε ποταμός έχει την προσωπικότητά του. Ο Σηκουάνας είναι αστικός, βιομηχανικός· μια δημοσιά γεμάτη μαούνες φορτωμένες με ξυλεία, καφάσια, κοντέινερ πλοίων, μεταλλικά δοκάρια, ανταλλακτικά αυτοκινήτων. Ο Λουάρ είναι αμμώδης και ύπου-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

λος, ασημένιος στο φως του ήλιου, αλλά σιχαμερός κάτω από την επιφάνεια, γεμάτος φίδια και αμμώδεις όχθες. Ο Γκαρόν είναι ανώμαλος, ασύμμετρος, γενναιόδωρος σε ορισμένα σημεία, πολύ ρηχός σε άλλα, ώστε ένα πλωτό σπίτι –έστω και μικρό σαν το δικό μας– θα έπρεπε να σηκωθεί με μηχανικούς ανυψωτήρες από το ένα επίπεδο στο άλλο, χάνοντας χρόνο, πολύτιμο χρόνο.

Τίποτε, όμως, απ' αυτά δε συνέβη. Πήραμε το τρένο. Καλύτερη επιλογή από πολλές απόψεις. Εκτός αυτού, για να μετακινήσεις ένα πλωτό σπίτι στον Σηκουάνα δεν είναι εύκολη υπόθεση. Πρέπει να συμπληρώσεις διάφορα έγγραφα, να πάρεις άδειες, να εξασφαλίσεις αγκυροβόλιο και να φέρεις σε πέρας ένα σωρό γραφειοκρατικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, νιώθω αμήχανα που επιστρέφω στο Λανσκνέ έτσι, με τη βαλίτσα στο χέρι σαν πρόσφυγας, και με την Ανούκ στο κατόπι μου σαν αδέσποτος σκύλος.

Γιατί νιώθω τόσο αμήχανα; Στο κάτω κάτω, δεν έχω τίποτε να αποδείξω. Δεν είμαι πια η Βιαν Ροσέ που την έφερε ο άνεμος σε τούτη εδώ την πόλη πριν από οκτώ χρόνια. Έχω μια επιχείρηση πια, ένα σπιτικό. Δεν είμαστε πλέον αρουραίοι του ποταμού που πηγαίνουμε από χωριό σε χωριό, αναζητώντας άχρηστα πράγματα, κάποια ευκαιριακή δουλειά, σκάψιμο, φύτεμα, θέρισμα. Έχω πάρει την τύχη στα χέρια μου. Καλώ τον άνεμο. Κι αυτός μου απαντάει.

Τότε γιατί... Γιατί αυτή η πρεμούρα; Το κάνω για την Αρμάντ; Για μένα; Και γιατί ο άνεμος, που δεν έχει κοπάσει διόλου καθώς φεύγουμε από το Παρίσι, γίνεται όλο και πιο επίμονος όταν ταξιδεύουμε προς τον Νότο; Θαρρείς κι αποκτάει μια παρακλητική νότα –*βιάσου, βιάσου, βιάσου;*

Φυλάω το γράμμα της Αρμάντ σε ένα κουτί που κουβαλώ μαζί μου όπου πάω, μαζί με τις κάρτες Ταρό της μητέρας μου και τα κομμάτια της άλλης ζωής μου. Δεν έχω πολλά να δείξω για μια ζωή, όλα εκείνα τα χρόνια που περάσαμε στο δρόμο. Τα μέρη όπου ζήσαμε, τους ανθρώπους που γνωρίσαμε, τις συνταγές που μάζεψα, όλους τους φίλους που κάναμε και χάσαμε. Στο κουτί φυλάω ακόμη τις ζωγραφιές που έφτιαξε η Ανούκ στο σχολείο,

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

μερικές φωτογραφίες – όχι πολλές. Επίσης διαβατήρια, καρτ ποστάλ, πιστοποιητικά γέννησης, ταυτότητες. Όλες εκείνες τις στιγμές, τις θύμησες. Ό,τι είμαστε, συγκεντρωμένα μόλις σε δύο ή τρία κιλά χαρτί –το βάρος μιας ανθρώπινης καρδιάς, στην πραγματικότητα– που μερικές φορές φαντάζει ασήκωτο.

Βιάσου. Βιάσου. Πάλι αυτή η φωνή.

Τίνος είναι; Δική μου; Της Αρμάντ; Ή μήπως είναι η φωνή του ανέμου που αλλάζει, που φυσάει τόσο απαλά, ώστε μερικές φορές πιστεύω ότι έχει σταματήσει για τα καλά;

Εδώ, στο τελευταίο μέρος του ταξιδιού μας, η άκρη του δρόμου είναι γεμάτη πικραλίδες. Οι περισσότερες έχουν σποριάσει, έτσι ο αέρας είναι γεμάτος με λαμπερά μικρά μόρια.

Βιάσου. Βιάσου. Ο Ρενό συνήθιζε να λέει πως αν αφήσεις τις πικραλίδες να σποριάσουν, την επόμενη χρονιά κυριεύουν τα πάντα: τις άκρες των δρόμων, την ακροποταμιά, παρτέρια με λουλούδια, αμπέλια, αυλές εκκλησιών, κήπους, ακόμη και τις ρωγμές των πεζοδρομίων, ώστε μια φορά το χρόνο, ίσως δύο, δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός από πικραλίδες καθώς βαδίζεις στην εξοχή· πεινασμένες, αμάραντες…

Ο Φρανσίς Ρενό μισούσε τα ζιζάνια. Εμένα, όμως, μου άρεσαν οι πικραλίδες, τα εύθυμα προσωπάκια τους, τα γευστικά φύλλα τους. Πάντως, ποτέ δεν είδα να φυτρώνουν πάρα πολλές εδώ. Η Ροζέτ τις μαζεύει και φυσάει τους σπόρους στον αέρα. Του χρόνου…

Του χρόνου…

Τι παράξενο να σκέφτομαι τον επόμενο χρόνο. Δε συνηθίζουμε να κάνουμε σχέδια. Ήμασταν πάντα σαν τις πικραλίδες· καθόμασταν για μια σεζόν και μετά μας παρέσυρε ο άνεμος. Οι ρίζες των πικραλίδων είναι γερές. Πρέπει να είναι για να βρίσκουν στήριγμα. Αλλά το φυτό ανθίζει μόνο μια εποχή –αν υποθέσουμε ότι κάποιος σαν τον Φρανσίς Ρενό δεν το έχει ξεριζώσει ήδη– κι αφού σποριάσει, πρέπει να φύγει με τον άνεμο για να επιβιώσει.

Γι' αυτό άραγε νιώθω τόσο έντονα την ανάγκη να γυρίσω στο Λανσκνέ; Μήπως είναι η απάντηση σε κάποιο ένστικτο τόσο

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

βαθύ, ώστε δε συνειδητοποιώ απόλυτα την ανάγκη να επιστρέψω στον τόπο όπου κάποτε έσπειρα αυτούς τους ανόητους σπόρους; Αναρωτιέμαι αν φύτρωσε κάτι εκεί κατά την απουσία μας. Αναρωτιέμαι αν το πέρασμά μας άφησε ένα σημάδι, έστω και μικρό, σ' εκείνη τη γη. Πώς μας θυμούνται οι άνθρωποι; Με αγάπη; Με αδιαφορία; Μας θυμούνται άραγε καθόλου ή ο χρόνος μάς έσβησε από τη μνήμη τους;

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

5

✝

Κυριακή, 15 Αυγούστου

ΨΑΧΝΟΥΝ ΝΑ ΒΡΟΥΝ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙ, *père*. Τουλάχιστον αυτό συμβαίνει στο Λανσκνέ, όπου ο κόσμος εργάζεται σκληρά και οτιδήποτε νέο –ακόμη και τα εγκαίνια ενός μαγαζιού– θεωρείται διάλειμμα από τη ρουτίνα της καθημερινότητας, ένας λόγος να σταματήσουν και να γιορτάσουν.

Σήμερα είναι η εορτή της Κοίμησης της Θεοτόκου. Εθνική αργία, αν και, φυσικά, αυτή την εποχή, οι περισσότεροι προσπαθούν να απομακρυνθούν όλο και πιο πολύ από την εκκλησία, να περάσουν την ώρα τους μπροστά στην τηλεόραση ή να πάνε στην ακρογιαλιά –η ακτή απέχει μόνο δύο ώρες με το αυτοκίνητο– και να επιστρέψουν στο σπίτι τους τις μικρές ώρες, με εγκαύματα στους ώμους και με το ένοχο βλέμμα μιας σπιτικής γάτας που έμεινε έξω όλη τη νύχτα χωρίς λόγο.

Ξέρω. Πρέπει να δείξω ανεκτικότητα. Ο ρόλος μου ως ιερέα αλλάζει. Την πυξίδα της ηθικής του Λανσκνέ την κρατούν άλλα χέρια στις μέρες μας· χέρια ανθρώπων της πόλης και ξένων, χέρια επισήμων, με ορθή πολιτική σκέψη. Οι καιροί αλλάζουν, έτσι λένε, και οι παλιές παραδόσεις και δοξασίες πρέπει τώρα να προσαρμοστούν και να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις που παίρνονται στις Βρυξέλλες από κοστουμαρισμένους άντρες (ή ακόμη χειρότερα, από γυναίκες) που δεν έχουν βγει ποτέ από τη μητρόπολη, εκτός ίσως για ένα καλοκαίρι στις Κάννες ή για σκι στο Βαλ ντ'Ιζέρ.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Εδώ, στο Λανσκνέ, βέβαια, το δηλητήριο έκανε αρκετό καιρό να φτάσει στα σημεία όπου χτυπάει η καρδιά της κοινότητας. Ο Νάρκισσος ακόμη διατηρεί τα μελίσσια του, όπως έκανε ο πατέρας του και ο παππούς του, και το μέλι του δεν είναι ακόμη παστεριωμένο, περιφρονώντας τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης – παρότι τώρα τελευταία το δίνει, λάμποντας ολόκληρος και με μια λάμψη στα μάτια, *εντελώς δωρεάν,* όπως λέει, με τις καρτ ποστάλ που πουλάει δέκα ευρώ το κομμάτι, παρακάμποντας έτσι την ανάγκη να προσαρμοστεί στους νέους περιοριστικούς όρους ή να παραβεί την τοπική παράδοση που παραμένει αναλλοίωτη για αιώνες.

Ο Νάρκισσος δεν είναι ο μόνος που αψηφά τις αρχές. Είναι και η Ζοζεφίν Μπονέ-Μουσκά, όπως λεγόταν παλιά, που διευθύνει το Καφενείο του Μαχαλά, και έκανε πάντα ό,τι μπορούσε για να ενθαρρύνει τους τσιγγάνους του ποταμού να μείνουν στην περιοχή μας. Είναι ακόμη ο Εγγλέζος και η σύζυγός του Μαρίζ, που έχουν τον αμπελώνα κάτω στο δρόμο και τους προσλαμβάνουν συχνά (παράνομα) για τον τρύγο. Και ο Γκιγιόμ Ντιπλεσί, ο δάσκαλος, που έχει πάρει σύνταξη από καιρό, αλλά κάνει ακόμη ιδιαίτερα μαθήματα σε όποιο παιδί τού το ζητήσει, παρά τους νέους νόμους που ορίζουν ότι πρέπει να ελέγχονται όσοι δουλεύουν με παιδιά.

Βέβαια, υπάρχουν και κάποιοι που καλωσορίζουν τις καινοτομίες – εφόσον εμπλέκονται κατά κάποιον τρόπο. Η Καρό Κλερμόν και ο σύζυγός της είναι τώρα φανατικοί οπαδοί των Βρυξελλών και του Παρισιού, και πρόσφατα έχουν κάνει αποστολή τους την Υγεία και την Ασφάλεια της κοινότητάς μας, ελέγχοντας τα πεζοδρόμια για τυχόν αμέλειες, εκστρατεύοντας κατά των πλανόδιων και των ανεπιθύμητων, προωθώντας σύγχρονες αξίες, και γενικά προβάλλοντας τον εαυτό τους. Παραδοσιακά, το Λανσκνέ δεν έχει δήμαρχο, αλλά αν είχε ποτέ, τότε η Καρό θα ήταν η καλύτερη επιλογή. Ακόμη και έτσι, διευθύνει την Επίβλεψη της Γειτονιάς, την Ένωση Χριστιανών Γυναικών, τη Λέσχη Βιβλίου του χωριού, την Εκστρατεία Καθαρισμού της Όχθης του Ποταμού και

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

τη Γονεϊκή Επαγρύπνηση, μια ομάδα που έχει συγκροτηθεί για την προστασία των παιδιών από τους παιδόφιλους.

Και η εκκλησία; Κάποιοι θα έλεγαν ότι διευθύνει κι αυτήν, επίσης.

Αν μου λέγατε πριν από δέκα χρόνια ότι μια μέρα θα ένιωθα συμπάθεια για τους ρέμπελους και τους αρνητές, μάλλον θα σας αντιμετώπιζα με περιφρόνηση και θα γελούσα. Από τότε, όμως, έχω αλλάξει κι εγώ. Εκτιμώ διαφορετικά πράγματα. Όταν ήμουν νεότερος, βασίλευε η Τάξη· οι μπερδεμένες, άτακτες ζωές του ποιμνίου μου ήταν διαρκής ενόχληση. Τώρα τους καταλαβαίνω καλύτερα, παρότι δεν τους επιδοκιμάζω πάντα. Έφτασα στο σημείο να αισθάνομαι όχι αγάπη, ακριβώς, αλλά κάτι παρόμοιο, όταν ασχολούμαι με τα προβλήματά τους. Μπορεί να μην έγινα καλύτερος άνθρωπος, αλλά έμαθα με τα χρόνια ότι είναι καλύτερα να σκύβεις λίγο παρά να τσακίζεσαι. Η Βιαν Ροσέ μου το έμαθε αυτό, και μολονότι ποτέ δεν ήμουν ευτυχέστερος βλέποντας κάποιον να φεύγει από το Λανσκνέ όσο εκείνη και την κόρη της, ξέρω τι της οφείλω. Το ξέρω καλά.

Γι' αυτό, τώρα που αυτό το πανηγύρι φτάνει στο τέλος του, νιώθοντας την αλλαγή στον αέρα, όπως τη μυρωδιά του καπνού, μπορώ σχεδόν να φανταστώ τη Βιαν Ροσέ να επιστρέφει στο Λανσκνέ. Συνηθίζει, βλέπετε, να εισβάλλει στην πόλη την παραμονή ενός πολέμου. Διότι ένας πόλεμος πλησιάζει, αυτό είναι βέβαιο, και μυρίζει σαν θύελλα έτοιμη να ξεσπάσει.

Αναρωτιέμαι, το διαισθάνεται κι αυτή; Και είναι λάθος μου να ελπίζω ότι αυτή τη φορά θα πάρει το μέρος μου, αντί να ενωθεί με τον εχθρό;

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

6

Κυριακή, 15 Αυγούστου

ΣΥΝΗΘΩΣ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΩ ΣΕ ΜΕΡΗ ΠΟΥ ΑΦΗΣΑ. Το βρίσκω πολύ δυσάρεστο να αντιμετωπίσω όλα τα πράγματα που έχουν αλλάξει· καφενεία κλειστά, μονοπάτια χορταριασμένα, φίλους που έχουν μετακομίσει ή έχουν εγκατασταθεί μόνιμα σε νεκροταφεία και σε γηροκομεία.

Μερικά μέρη αλλάζουν τόσο πολύ, ώστε δεν μπορώ να πιστέψω ότι κάποτε έζησα εκεί.

Κατά κάποιον τρόπο, είναι καλύτερα έτσι. Γλιτώνω το συνηθισμένο ράγισμα της καρδιάς, όταν αγαπημένοι κάποτε τόποι και καιροί καταντούν είδωλα του εαυτού τους σε καθρέφτες που σπάμε όταν φεύγουμε. Κάποια μέρη αλλάζουν ελάχιστα, αλλά κι αυτό δύσκολα το αντέχεις καμιά φορά. Πάντως, ποτέ δεν έχω επιστρέψει σε έναν τόπο όπου τίποτε δε φαίνεται να έχει αλλάξει καθόλου.

Όχι μέχρι σήμερα, τουλάχιστον.

Ήρθαμε με τον άνεμο του καρναβαλιού. Πριν από οκτώμισι χρόνια, με έναν άνεμο που υποσχόταν τόσο πολλά· έναν άνεμο τρελό, γεμάτο κομφετί, που μύριζε καπνό και τηγανίτες που μαγείρευαν στην άκρη του δρόμου. Ο πάγκος με τις τηγανίτες είναι ακόμη εκεί, όπως και τα πλήθη που είναι παραταγμένα στην άκρη του δρόμου, και το ανθοστόλιστο άρμα με το παρδαλό πλήρωμά του από νεράιδες, λύκους και μάγισσες. Είχα αγο-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

ράσει μια τηγανίτα από αυτό τον πάγκο. Αγόρασα και τώρα μία, για να θυμηθώ. Είναι το ίδιο ωραία, σωστά τηγανισμένη από τη μια πλευρά, ενώ οι γεύσεις –βούτυρο, αλάτι και σίκαλη– βοήθησαν τη μνήμη να ξυπνήσει.

Τότε η Ανούκ στεκόταν δίπλα μου, με μια πλαστική τρομπέτα στο χέρι της. Τώρα στέκει με τα μάτια ορθάνοιχτα και σε εγρήγορση, ενώ η Ρozέτ είναι αυτή με την τρομπέτα. *Πρρρααααα!* Αυτή τη φορά είναι κόκκινη, όχι κίτρινη, και δεν υπάρχει ίχνος παγωνιάς στον αέρα. Όμως οι ήχοι, οι φωνές και οι μυρωδιές είναι ίδιες. Και οι άνθρωποι με τα καλοκαιρινά τους ρούχα –τα πανωφόρια και οι μπερέδες έχουν δώσει τη θέση τους σε άσπρα πουκάμισα, ψάθινα καπέλα, ποιος θα φορούσε μαύρα μ' αυτή τη ζέστη;– μπορεί να είναι οι ίδιοι, κυρίως τα παιδιά που χοροπηδούν πίσω από το άρμα, μαζεύοντας κορδέλες, λουλούδια και καραμέλες.

Πρρρααααα! έκανε η τρομπέτα. Η Ρozέτ γέλασε. Σήμερα είναι στο στοιχείο της. Σήμερα μπορεί να τρέξει σαν τρελή, να κάνει κινήσεις σαν μαϊμουδίτσα, να γελάσει σαν κλόουν, και κανείς να μην τη μαλώσει ή να την κρίνει. Σήμερα είναι φυσιολογική –ό,τι κι αν σημαίνει αυτό– και ενώθηκε με την πομπή που ακολουθούσε το άρμα, με δυνατούς αλαλαγμούς.

Πρέπει να είναι Δεκαπενταύγουστος, σκέφτηκα. Είχα ξεχάσει σχεδόν τι μέρα ήταν. Η αλήθεια είναι ότι δεν ακολουθώ τις θρησκευτικές γιορτές, αλλά μπορούσα να τη δω, τη Μητέρα του Χριστού, από γύψο με ένα επίχρυσο στέμμα, να την κουβαλούν τέσσερα παπαδοπαίδια κάτω από έναν ανθοστόλιστο θόλο. Τα παιδιά φορούσαν άσπρους λινούς χιτώνες, και είχαν μια ελαφρώς θυμωμένη έκφραση στο πρόσωπο. Ίσως ζεσταίνονταν πολύ κάτω από αυτά τα φορέματα, ενώ οι άλλοι διασκέδαζαν. Για μια στιγμή μού φάνηκε ότι αναγνώρισα το πρόσωπο ενός παιδιού –έμοιαζε με τον Ζανό Ντρου, τον μικρό φίλο της Ανούκ την εποχή του Λα Σελέστ Πραλίν–, βέβαια, δεν μπορούσε να ήταν αυτός. Το αγόρι πρέπει να είναι τώρα δεκαεπτά χρόνων. Τα πρόσωπα, όμως, *ήταν* γνωστά. Ένας συγγενής, ένας εξάδελφος, ίσως ένας αδελφός. Κι εκείνο το κορίτσι πάνω στο άρμα με τα νεραϊδίσια φτερά

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

έμοιαζε με την Καρολίν Κλερμόν. Μια γυναίκα με γαλάζιο καλοκαιρινό φουστάνι θα μπορούσε να είναι η Ζοζεφίν Μουσκά, κι εκείνος ο άντρας με το σκύλο του, που στεκόταν πολύ μακριά από μένα για να δω το πρόσωπό του κάτω από το καπέλο, θα μπορούσε θαυμάσια να είναι ο παλιός μου φίλος Γκιγιόμ.

Κι εκείνη η φιγούρα με το μαύρο ράσο που στεκόταν κάπως παράμερα από το υπόλοιπο πλήθος με σιωπηλή αποδοκιμασία…

Μήπως ήταν ο Φρανσίς Ρενό;

Πρρραااااα! Η τρομπέτα ήταν φανταχτερή και παράφωνη, σαν το λαμπερό κόκκινο πλαστικό από το οποίο ήταν κατασκευασμένη. Η μαύρη φιγούρα φάνηκε να μορφάζει καθώς η Ροζέτ περνούσε τρέχοντας μαζί με τον Μπαμ (απόλυτα ορατός σήμερα), που ούρλιαζε και χοροπηδούσε στο κατόπι της.

Αλλά δεν ήταν ο Ρενό. Το κατάλαβα όταν γύρισε για να κοιτάξει την πομπή. Στην πραγματικότητα, δεν ήταν καν άντρας. Ήταν μια γυναίκα με *νικάμπ* – νέα, όπως έδειχνε η σιλουέτα της και με μαύρο πέπλο που έφτανε μέχρι τα ακροδάχτυλά της. Μ' αυτό τον καύσωνα φορούσε γάντια και τα μάτια της, τα μόνα που φαίνονταν πάνω από το πέπλο, ήταν μεγάλα και μαύρα, και δύσκολο να τα διαβάσει κανείς.

Την είχα ξαναδεί; Μάλλον όχι. Κι όμως ήταν παράξενα οικεία, ίσως λόγω των χρωμάτων που περιστρέφονταν γύρω από τη μαύρη, ακίνητη φιγούρα της· τα χρώματα του πανηγυριού, τα λουλούδια, οι κορδέλες, τα σημαιάκια.

Κανείς δεν της μιλούσε. Κανείς δεν την κοιτούσε. Στο Παρίσι, παρότι οι άνθρωποι είναι τόσο κουρασμένοι ώστε σπάνια κάτι προκαλεί τα σχόλιά τους, παρατηρούν το *νικάμπ.* Εδώ, όμως, όπου το κουτσομπολιό δίνει και παίρνει, το καλυμμένο με πέπλο πρόσωπο δεν τραβάει δεύτερο βλέμμα.

Από ευγένεια; Ίσως. Από φόβο; Το πλήθος μοιραζόταν γύρω της κι από τις δυο πλευρές, αφήνοντας χώρο για εκείνη. Μπορεί να ήταν φάντασμα· στεκόταν ακίνητη στο ρεύμα του αέρα που κουβαλούσε τις μυρωδιές από τα τηγανητά φαγητά και το μαλλί της γριάς, βαραίνοντας ανυπόφορα την ατμόσφαιρα γύρω της,

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

ενώ οι φωνές των παιδιών σαν πυροτεχνήματα εκτοξεύονταν στον καυτό γαλανό ουρανό.

Πρρρααααα! Οχ! Πάλι αυτή η τρομπέτα. Αναζήτησα την Ανούκ, αλλά είχε εξαφανιστεί. Για μια στιγμή, νόμισα ότι ήμασταν στο Παρίσι και ένιωσα έντονη αγωνία.

Μετά την είδα μες στο πλήθος να μιλάει με κάποιον, ένα αγόρι της ηλικίας της. Ίσως κάποιος φίλος. Το ελπίζω, τουλάχιστον. Η Ανούκ δυσκολεύεται να κάνει φίλους. Όχι ότι είναι αντικοινωνική. Το αντίθετο, μάλιστα. Οι άλλοι, όμως, μυρίζονται τη διαφορετικότητά της και την κρατούν σε απόσταση. Εκτός από τον Ζαν-Λου Ριμπό, φυσικά. Ο Ζαν-Λου, ο οποίος ξεγλίστρησε από το θάνατο τόσες φορές στη σύντομη ζωή του. Καμιά φορά στενοχωριέμαι για τη μικρή μου Ανούκ, που έχει υποφέρει ήδη τόσο πολύ, επιλέγοντας για καλύτερο φίλο της κάποιον που μπορεί να μη ζήσει μέχρι τα είκοσι.

Μη με παρεξηγήσετε. Συμπαθώ τον Ζαν-Λου. Όμως, η μικρή μου Ανούκ είναι ευαίσθητη, και μόνο εγώ την καταλαβαίνω. Νιώθει υπεύθυνη για πράγματα που είναι πέρα από τον έλεγχό της. Ίσως επειδή είναι το μεγαλύτερο παιδί ή ίσως εξαιτίας αυτού που συνέβη στο Παρίσι πριν από τέσσερα χρόνια, όπου ο άνεμος παραλίγο να μας παρασύρει για τα καλά.

Παρατήρησα πάλι το πλήθος μήπως δω κανένα γνωστό πρόσωπο. Αυτή τη φορά αναγνώρισα τον Γκιγιόμ, οκτώ χρόνια μεγαλύτερο, με το σκύλο –κουτάβι ακόμη όταν η Ανούκ κι εγώ φύγαμε από το Λανσκνέ– να περπατάει ήρεμα πίσω του. Τους ακολουθούσε μια μικρή ομάδα παιδιών που τάιζε γλυκά το σκυλάκι και φλυαρούσε με ενθουσιασμό.

«Γκιγιόμ!»

Δε με άκουσε. Η μουσική, τα γέλια προκαλούσαν μεγάλη φασαρία. Ωστόσο, ο άντρας δίπλα μου γύρισε απότομα και αντίκρισα το γνωστό πρόσωπό του. Τα χαρακτηριστικά μικροκαμωμένα, κοφτερά και καθαρά, τα μάτια σε μια παγωμένη απόχρωση του γκρίζου. Έπιασα μια λάμψη από τα χρώματά του καθώς γύρισε με ένα βλέμμα γεμάτο έκπληξη. Η αλήθεια είναι πως αν δεν ήταν

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

εκείνα τα χρώματα ίσως να μην τον αναγνώριζα χωρίς το ράσο του, όμως δεν υπάρχει τρόπος να κρύψεις ποιος είσαι κάτω από το δέρμα της μάσκας που φοράς.

«Δεσποινίς Ροσέ;» είπε με έκπληξη.

Ήταν ο Φρανσίς Ρενό.

Στα σαράντα πέντε πια, δεν έχει αλλάξει πολύ. Το ίδιο λεπτό, καχύποπτο στόμα. Μαλλιά χτενισμένα προς τα πίσω, για να πειθαρχήσει την τάση τους να σγουραίνουν. Οι ίδιες δύσκαμπτες πλάτες, σαν άνθρωπος που κουβαλάει έναν αόρατο σταυρό.

Έχει πάρει βάρος από την τελευταία φορά που τον είδα. Μολονότι δε θα γίνει ποτέ χοντρός, υπάρχει μια αισθητή στρογγυλάδα στη μέση του κορμιού του που δείχνει ότι δεν ακολουθεί ιδιαίτερα αυστηρή δίαιτα. Του πάει –είναι αρκετά ψηλός και χρειάζεται λίγα παχάκια– και, το εκπληκτικότερο, υπάρχουν ρυτίδες γύρω από εκείνα τα ψυχρά γκρίζα μάτια που μπορεί να υπονοούν γέλιο.

Χαμογέλασε – ένα ντροπαλό, αβέβαιο χαμόγελο που σπάνια διαγραφόταν στα χείλη του. Και με αυτό το χαμόγελο, κατάλαβα τι εννοούσε η Αρμάντ όταν μου έγραψε ότι το Λανσκνέ χρειαζόταν τη βοήθειά μου.

Μα φυσικά, όλα ήταν στα χρώματά του. Η εξωτερική του εμφάνιση ήταν αυτή ενός σταθερού ανθρώπου που διατηρεί απόλυτα τον έλεγχο. Ωστόσο, επειδή τον ξέρω καλύτερα από τον καθένα, κατάλαβα ότι πίσω από το ήρεμο παρουσιαστικό του, ο Ρενό ήταν πολύ ανήσυχος. Πρώτ' απ' όλα, το κολάρο του δεν ήταν στη θέση του. Το κολάρο ενός ιερέα κουμπώνει πίσω, στην προκειμένη περίπτωση με ένα μικρό κλιπ. Το κολάρο του Ρενό ήταν γυρισμένο στο πλάι και το κλιπ φαινόταν καθαρά. Για έναν τόσο λεπτολόγο άνθρωπο σαν τον Ρενό, αυτό δεν ήταν ασήμαντη λεπτομέρεια.

Τι είχε πει η Αρμάντ;

Το Λανσκνέ θα σε χρειαστεί πάλι. Αλλά μη βασίζεσαι στον πεισματάρη εφημέριό μας...

Έπειτα ήταν τα ίδια τα χρώματα· μια έντονη σύγχυση από πράσινα και γκρίζα, ανακατεμένη με το κόκκινο της αμηχανίας. Και το βλέμμα στα μάτια του, το προσεκτικό σκοτεινό ύφος ενός άντρα

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

που δεν ξέρει πώς να ζητήσει βοήθεια. Κοντολογίς, ο Ρενό φαινόταν να στέκει στο χείλος ενός γκρεμού και κατάλαβα ότι δεν μπορούσα να φύγω πριν μάθω τι συμβαίνει.

Και θυμήσου: όλα επιστρέφουν.

Η φωνή της Αρμάντ ήταν καθαρή στο μυαλό μου. Οκτώ χρόνια πεθαμένη, κι ακόμη ακούγεται το ίδιο πεισματάρα, όπως όταν ήταν ζωντανή. Πεισματάρα, σοφή και πονηρή. Δεν υπάρχει περίπτωση να πολεμήσεις ένα νεκρό. Η φωνή του είναι αμείλικτη, όπως ο άνεμος που μας φέρνει σπίτι.

Χαμογέλασα.

«Εφημέριε», είπα.

Ύστερα ετοιμάστηκα να καβαλικέψω τον άνεμο.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

7

Κυριακή, 15 Αυγούστου

ΘΕΕ ΜΟΥ! ΔΕΝ ΑΛΛΑΞΕ ΚΑΘΟΛΟΥ. ΜΑΚΡΙΑ μαύρα μαλλιά, γελαστά μάτια, κατακόκκινη φούστα και πέδιλα. Με μια μισοφαγωγμένη τηγανίτα στο ένα χέρι, κουδουνιστά βραχιόλια στον καρπό, με την κόρη της να την ακολουθεί χοροπηδώντας. Για μια στιγμή πίστεψα ότι ο Χρόνος είχε σταματήσει, ακόμη και το παιδί είχε μεγαλώσει ελάχιστα.

Βέβαια, δεν ήταν το ίδιο παιδί. Το κατάλαβα σχεδόν αμέσως. Πρώτον, αυτό είχε κόκκινα μαλλιά, ενώ το άλλο ήταν μελαχρινό. Παρατηρώντας την καλύτερα, όμως, είδα ότι και η Βιαν Ροσέ είχε αλλάξει. Υπήρχαν λεπτές ρυτίδες γύρω από τα μάτια της και είχε μια έκφραση επιφυλακτική, λες και τα οκτώ χρόνια τη δίδαξαν να μην έχει εμπιστοσύνη – ή μήπως περίμενε φασαρίες;

Προσπάθησα να χαμογελάσω, αν και γνωρίζω καλά ότι η προσωπική μου γοητεία έχει χαθεί. Δεν έχω τους χαριτωμένους κοινωνικούς τρόπους του père Ανρί Λεμέτρ, ιερέα από την Τουλούζη, ο οποίος τώρα υπηρετεί στις γειτονικές ενορίες Φλοριάν, Σανσί και Πον-λε-Σαούλ. Οι τρόποι μου έχουν περιγραφεί (από την Καρό Κλερμόν, μεταξύ άλλων) ως απότομοι. Δεν προσπάθησα ποτέ να χαϊδέψω το ποίμνιό μου ή να το κολακεύσω, για να το καθυποτάξω. Αντίθετα, προσπάθησα να είμαι ειλικρινής, γεγονός που δε με ανεβάζει στα μάτια της Καρό και των ηλικιωμένων κυριών, οι οποίες προτιμούν το είδος του ιερέα που παρευρί-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

σκεται σε κοινωνικές εκδηλώσεις, γουργουρίζει πάνω από μωρά και αφήνει τα μαλλιά του ξέπλεκα στις γιορτές της εκκλησίας.

Η Βιαν Ροσέ ανασήκωσε τα φρύδια. Ίσως το χαμόγελό μου να ήταν κάπως βεβιασμένο. Δεδομένων των συγκυριών, βέβαια, αυτό ήταν αναμενόμενο.

«Συγγνώμη, δεν...»

Είναι το ράσο. Δε νομίζω ότι με έχει δει ποτέ χωρίς αυτό. Πάντα πίστευα ότι υπήρχε κάτι παρηγορητικό στο παραδοσιακό μαύρο φόρεμα της Εκκλησίας. Ένα ορατό σημάδι εξουσίας. Αλλά τώρα φοράω απλώς το κολάρο πάνω από ένα μαύρο λιτό πουκάμισο. Δε δέχομαι να φορέσω τζιν, όπως κάνει τόσο συχνά ο père Ανρί Λεμέτρ, αλλά η Καρό Κλερμόν κατέστησε σαφές ότι το να φοράω ράσο (εκτός από τις θρησκευτικές τελετές) δεν είναι πλέον σωστό την εποχή της προόδου και του διαφωτισμού. Η Καρό Κλερμόν εισακούγεται από τον επίσκοπο, και υπό το βάρος των πρόσφατων γεγονότων, έμαθα ότι αυτό μετράει στο παιχνίδι της.

Ένιωσα τα μάτια της Βιαν να με εξετάζουν με περιέργεια, αλλά όχι δίχως καλοσύνη. Περίμενα να πει ότι άλλαξα. Αντ' αυτού, χαμογέλασε –ένα αληθινό χαμόγελο αυτή τη φορά– και με φίλησε απαλά στο μάγουλο.

«Ελπίζω να μην είναι ανάρμοστο», είπε με κάποια κατεργαριά.

«Και να 'ταν, αμφιβάλλω αν θα σας ένοιαζε».

Γέλασε με την παρατήρησή μου και τα μάτια της έλαμψαν. Το παιδί πλάι της έβγαλε μια χαρούμενη φωνή και φύσηξε στην πλαστική τρομπέτα του.

«Αυτή είναι η μικρή μου Ροζέτ», είπε η Βιαν. «Και σίγουρα θα θυμάστε την Ανούκ».

«Φυσικά».

Πώς θα μπορούσα να την ξεχάσω; Ένα δεκαπεντάχρονο μαυρομάλλικο κορίτσι που μιλούσε με τον νεαρό Ντρου. Στεκόταν εκεί χωρίς να νοιάζεται για το ξεβαμμένο τζιν και το ανοιχτό κίτρινο πουκάμισό της, με τα πόδια σκονισμένα στα πέδιλά της και τα μαλλιά της πιασμένα πίσω με ένα σπάγκο, ενώ τα κορίτσια του

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

χωριού με τις γιορτινές φορεσιές τους την προσπερνούσαν με βλέμμα περιφρονητικό.

«Σας μοιάζει».

Εκείνη χαμογέλασε.

«Αλήθεια!»

«Το είπα για φιλοφρόνηση».

Γέλασε πάλι με την αδεξιότητά μου. Ποτέ δεν κατάλαβα καλά τι προκαλεί το γέλιο της.

Η Βιαν Ροσέ είναι από τους ανθρώπους που φαίνονται να κοροϊδεύουν τα πάντα – θαρρείς και η ζωή είναι ένα διαρκές αστείο και οι άνθρωποι φύσει χαριτωμένοι και καλοί, και όχι ως συνήθως ανόητοι και νωθροί, αν όχι απόλυτα δηλητηριώδεις.

«Τι σας φέρνει εδώ;» ρώτησα εγκάρδια.

Εκείνη σήκωσε τους ώμους.

«Τίποτε το συγκεκριμένο. Έτσι, ήρθαμε».

«Ω!» Δεν το έμαθε τότε. Ή μπορεί να το έχει μάθει και παίζει μαζί μου. Χωρίσαμε κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες και μπορεί να μου κρατάει ακόμη κακία. Ίσως το αξίζω, τελικά. Έχει κάθε δίκιο να με περιφρονεί. «Πού θα μείνετε;»

Εκείνη σήκωσε αδιάφορα τους ώμους.

«Δεν είμαι σίγουρη αν θα μείνω τελικά». Με κοίταξε και ένιωσα εκείνα τα μάτια πάλι σαν δάχτυλα στο πρόσωπό μου. «Φαίνεστε μια χαρά».

«Το ίδιο κι εσείς».

Τέρμα τα αστεία. Κατάλαβα ότι δε γνώριζε τίποτε για τα προβλήματά μου και ότι ο ερχομός της –σήμερα, απ' όλες τις ημέρες– ήταν απλώς σύμπτωση. Πολύ καλά, σκέφτηκα. Ίσως ήταν καλύτερα έτσι. Τι θα μπορούσε να κάνει μια γυναίκα μόνη, ιδίως την παραμονή του πολέμου;

«Το μαγαζί μου με τις σοκολάτες είναι ακόμη εκεί;»

Η ερώτηση που φοβόμουν.

«Μα, φυσικά», απέστρεψα το βλέμμα.

«Αλήθεια; Ποιος το διευθύνει;»

«Μια ξένη».

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Γέλασε.

«Μια ξένη από το Πον-λε-Σαούλ;» αστειεύτηκε όπως πάντα, επειδή οι κοινότητές μας γειτόνευαν.

Όλα τα γειτονικά χωριά θέλουν να είναι ανεξάρτητα. Κάποτε, ήταν *μπαστίντ,* καστροπόλεις που ασκούσαν μια μορφή δεσποτείας.

Ακόμη και σήμερα, οι κάτοικοι έχουν την τάση να είναι κάπως επιφυλακτικοί με τους ξένους.

«Πρέπει να βρείτε ένα μέρος να μείνετε», είπα, αποφεύγοντας την ερώτηση. «Το Αζάν έχει μερικά καλά ξενοδοχεία. Ή θα μπορούσατε να πάτε στο Μοντομπάν…»

«Δεν έχουμε αυτοκίνητο. Πήραμε ταξί».

«Ω».

Η παρέλαση των αρμάτων κόντευε να τελειώσει. Έβλεπα το τελευταίο άρμα, γεμάτο λουλούδια από την πλώρη ίσαμε την πρύμνη, να διασχίζει τρεκλίζοντας την κεντρική οδό σαν μεθυσμένος επίσκοπος, φορώντας όλα τα διακριτικά του αξιώματός του.

«Σκέφτηκα να μείνουμε στη Ζοζεφίν», είπε η Βιαν. «Υπέθεσα ότι το καφενείο έχει δωμάτια».

Μόρφασα δυσαρεστημένος.

«Υποθέτω πως μπορείτε».

Ήξερα ότι ήμουν αγενής. Η παρουσία της, όμως, εδώ αυτή την ευαίσθητη στιγμή θα με γέμιζε με περιττή αγωνία. Άλλωστε, είχε πάντα την τάση να φτάνει στη λάθος στιγμή.

«Συγγνώμη, αλλά συμβαίνει κάτι;»

«Τίποτε απολύτως». Προσπάθησα να πάρω χαρούμενο ύφος. «Σήμερα όμως είναι η γιορτή της Παναγίας και σε μισή ώρα έχω λειτουργία».

«Λειτουργία; Ωραία, τότε θα έρθουμε μαζί σας».

Την κοίταξα ξαφνιασμένος.

«Ποτέ δεν πηγαίνετε στη λειτουργία».

«Σκέφτηκα ότι θα μπορούσα να ρίξω μια ματιά στο μαγαζί. Χάρη των παλαιών ημερών», είπε.

Κατάλαβα ότι δε θα τη σταματούσα. Προετοιμάστηκα για το αναπόφευκτο.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

«Δεν είναι μαγαζί με σοκολάτες πια».

«Δεν περίμενα να είναι», είπε εκείνη. «Τι είναι τώρα, αρτοποιείο;»

«Όχι ακριβώς», απάντησα.

«Ίσως ο ιδιοκτήτης θελήσει να με ξεναγήσει».

Προσπάθησα να κρύψω ένα μορφασμό.

«Τι τρέχει;»

«Δε νομίζω ότι είναι καλή ιδέα».

«Γιατί όχι;»

Τα μάτια της με κοίταξαν ερευνητικά. Στα πόδια της, το κοκκινομάλλικο παιδί είχε καθίσει στο χωματόδρομο. Η τρομπέτα είχε γίνει κούκλα και την κουνούσε πέρα-δώθε, βγάζοντας μικρούς θορύβους. Αναρωτήθηκα αν η μικρή ήταν απολύτως φυσιολογική, αλλά σπάνια καταλάβαινα τα παιδιά.

«Οι άνθρωποι δεν είναι πολύ φιλικοί», είπα.

Εκείνη γέλασε.

«Νομίζω ότι μπορώ να τα βγάλω πέρα».

Τράβηξα το τελευταίο χαρτί μου.

«Είναι ξένοι».

«Το ίδιο κι εγώ», είπε η Βιαν Ροσέ. «Είμαι σίγουρη πως θα τα πάμε περίφημα».

Να, λοιπόν, πώς, την εορτή της Παναγίας, η Βιαν Ροσέ εισέβαλε πάλι στην πόλη, φέρνοντας μαζί τα συνηθισμένα δώρα της: χάος, όνειρα και σοκολάτα.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

8

Κυριακή, 15 Αυγούστου

ΗΛΙΤΑΝΕΙΑ ΤΕΛΕΙΩΣΕ. Η ΠΑΝΑΓΙΑ με τα εορταστικά ενδύματά της κατευθυνόταν πάλι στη βάση της στην εκκλησία, το στέμμα της κρύφτηκε για την επόμενη χρονιά, η λουλουδένια γιρλάντα είχε ήδη μαραθεί. Ο Αύγουστος είναι πολύ ζεστός στο Λανσκνέ, και ο άνεμος που φυσάει από τους λόφους απογυμνώνει τη γη από κάθε ίχνος υγρασίας. Όταν φτάσαμε, οι τέσσερίς μας, οι σκιές μάκραιναν ήδη και μόνο η κορφή του καμπαναριού του Σεν Ζερόμ άστραφτε ακόμη στο ηλιόφωτο. Οι καμπάνες χτυπούσαν για τη λειτουργία και ο κόσμος κατευθυνόταν προς την εκκλησία. Γριές με μαύρα ψάθινα καπέλα (με την περιστασιακή κορδέλα ή το ματσάκι με τα κεράσια για να ξανοίξουν το πένθος στο οποίο ήταν βουτηγμένη η μισή ζωή τους), γέροι με μπερέδες που τους έκαναν να μοιάζουν σωστά σχολιαρόπαιδα που πήγαιναν απρόθυμα στο σχολείο, με τα γκρίζα μαλλιά τους στρωμένα βιαστικά προς τα πίσω με νερό από την αντλία της πλατείας, κυριακάτικα παπούτσια σκεπασμένα με κίτρινη σκόνη. Κανείς δε με κοίταξε καθώς περνούσαν. Κανείς δε μου φάνηκε γνωστός.

Ο Ρενό μου έριξε μια ματιά πάνω από τον ώμο του καθώς προπορευόταν για την εκκλησία. Από τον τρόπο που προχωρούσε καθώς πλησίαζε, δεν έδειχνε ιδιαίτερη προθυμία. Παρότι οι κινήσεις του ήταν ακριβείς όπως πάντα, φαινόταν να σέρνει τα πόδια του με τέτοιο τρόπο, σαν να ήθελε να επιμηκύνει τη διαδρομή.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Η Ρozέτ είχε χάσει την πληθωρικότητά της μαζί με την πλαστική τρομπέτα που είχε παραπέσει κάπου στο δρόμο. Η Ανούκ προπορευόταν με το ακουστικό του iPod στο ένα αυτί. Αναρωτήθηκα τι να άκουγε, χαμένη στον ιδιαίτερο κόσμο του ήχου.

Περάσαμε τη γωνία της εκκλησίας και μπήκαμε στη μικρή αυλή. Απέναντί μας ήταν το μαγαζί με τις σοκολάτες, το πρώτο μέρος που η Ανούκ κι εγώ αποκαλέσαμε *σπίτι*…

Για μια στιγμή, δε μίλησε κανείς. Δυσκολευόμασταν να πιστέψουμε αυτό που βλέπαμε. Τις άδειες βιτρίνες, τη στέγη που έχασκε, την καπνιά που σκαρφάλωνε στον τοίχο. Η μυρωδιά ήταν φρέσκια ακόμη – ένας συνδυασμός από σοβά, καμένο ξύλο και αναμνήσεις που είχαν γίνει καπνός.

«Τι συνέβη;» είπα τελικά.

Ο Ρενό σήκωσε τους ώμους.

«Ξέσπασε πυρκαγιά».

Εκείνη τη στιγμή ακούστηκε σχεδόν σαν τον Ρούσο τις ημέρες που ακολούθησαν την απώλεια της βάρκας του. Ο επιφυλακτικός, άκαμπτος τόνος, η σχεδόν προσβλητική ουδετερότητα. Ήθελα να τον ρωτήσω αν έβαλε εκείνος τη φωτιά – όχι επειδή το πίστευα, αλλά απλώς για να σπάσω την αταραξία του.

«Τραυματίστηκε κανείς;» ρώτησα.

«Όχι».

Πάλι αυτή η επιφανειακή απόσταση από τα πράγματα, παρότι πίσω του, τα χρώματά του ούρλιαζαν και κροτάλιζαν.

«Ποιος ζούσε εκεί;»

«Μια γυναίκα και η κόρη της».

«Ξένες», είπα.

«Ναι».

Τα ανοιχτόχρωμα μάτια του καρφώθηκαν στα δικά μου σαν να με προκαλούσαν. Βέβαια, κι εγώ ήμουν ξένη, τουλάχιστον με τον δικό του ορισμό. Κι εγώ ήμουν γυναίκα με παιδί. Αναρωτήθηκα αν η επιλογή των λέξεων έγινε εσκεμμένα για να μου πει κάτι άλλο.

«Τις ξέρατε;»

«Καθόλου».

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Κι αυτό ήταν ασυνήθιστο. Σε ένα μέρος με την έκταση του Λανσκνέ, ο ιερέας της ενορίας γνωρίζει τους πάντες. Είτε ο Ρενό έλεγε ψέματα είτε η γυναίκα που ζούσε στο σπίτι μου είχε καταφέρει σχεδόν το αδύνατο.

«Πού μένουν τώρα;» ρώτησα.

«Στον Μαχαλά, νομίζω».

«*Νομίζετε;*»

Σήκωσε αδιάφορα τους ώμους.

«Υπάρχουν πολλοί από δαύτους στον Μαχαλά τώρα», είπε. «Τα πράγματα έχουν αλλάξει από τότε που φύγατε».

Άρχισα να σκέφτομαι ότι είχε δίκιο. Τα πράγματα *έχουν* αλλάξει στο Λανσκνέ. Πίσω από τα άγνωστα και μη πρόσωπα, τα σπίτια και την ασβεστωμένη εκκλησία· τους αγρούς· τα δρομάκια που κατηφορίζουν προς το ποτάμι· τα παλιά βυρσοδεψεία· την πλατεία με τη χαλικόστρωτη λωρίδα για το *πετάνκ* – το μπόουλινγκ όπως το παίζουν στην επαρχία· το σχολείο· το φούρνο –όλα αυτά τα σημεία αναφοράς που μου φάνηκαν τόσο παρηγορητικά όταν έφτασα με την ψευδαίσθηση της αιωνιότητας– όλα τώρα ήταν χρωματισμένα με κάτι άλλο· μια σκιά ανησυχίας, ίσως· μια παράξενη οικειότητα.

Τον είδα να κοιτάζει την πόρτα της εκκλησίας. Οι πιστοί είχαν μπει όλοι μέσα.

«Καλύτερα να βάλετε τα άμφιά σας», είπα. «Σίγουρα δε θέλετε ν' αργήσετε στη λειτουργία».

«Δε θα τελέσω εγώ τη λειτουργία απόψε». Ο τόνος του ήταν απίστευτα ουδέτερος. «Μας επισκέπτεται ένας ιερέας, ο père Ανρί Λεμέτρ, ο οποίος έρχεται σε ειδικές περιπτώσεις».

Αυτό μου φάνηκε μάλλον παράξενο, αν και, επειδή δεν ήμουν απ' αυτές που πηγαίνουν στην εκκλησία, δεν είχα καμία διάθεση να το σχολιάσω. Ο Ρενό δεν έδωσε καμία άλλη εξήγηση, αλλά παρέμεινε, άκαμπτος θα έλεγα, πλάι μου, σαν να περίμενε μια κρίση.

Η Ροζέτ και η Ανούκ παρακολουθούσαν. Και οι δύο δεν μπορούσαν να πάρουν τα μάτια τους από το παλιό μαγαζί με τις σο-

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

κολάτες. Η Ανούκ είχε βγάλει το ακουστικό του iPod και στεκόταν δίπλα στην καμένη εξώπορτα. Ξέρω ότι στο μυαλό της έρχονταν μνήμες των δυο μας να σαπουνίζουμε και να καθαρίζουμε με άμμο τις ξύλινες κατασκευές· να αγοράζουμε την μπογιά και τα πινέλα· να προσπαθούμε να βγάλουμε την μπογιά από τα μαλλιά μας.

«Μπορεί να μην είναι τόσο άσχημο όσο φαίνεται», απευθύνθηκα στην Ανούκ και έσπρωξα την πόρτα. Ήταν ξεκλείδωτη. Άνοιξε. Μέσα τα πράγματα ήταν χειρότερα. Καρέκλες στοιβαγμένες στη μέση του δωματίου, οι περισσότερες καμένες και άχρηστες. Ένα χαλί τυλιγμένο και μαυρισμένο. Τα απομεινάρια ενός καβαλέτου στο πάτωμα. Ένας ξεφλουδισμένος μαυροπίνακας πάνω στον τοίχο. «Ήταν σχολείο», είπα δυνατά.

Ο Ρενό έμεινε σιωπηλός. Το στόμα του ήταν σφιγμένο.

Η Ροζέτ στραβομουτσούνιασε και είπε στη νοηματική γλώσσα:

Εδώ θα κοιμηθούμε;

Κούνησα αρνητικά το κεφάλι και της χαμογέλασα.

Ωραία. Στον Μπαμ δεν αρέσει αυτό το μέρος.

«Θα βρούμε κάποιο άλλο», της είπα.

Πού;

«Ξέρω ένα μέρος», απάντησα. Κοίταξα τον Ρενό. «Δε θέλω να φανώ αδιάκριτη, αλλά μήπως έχετε κάποιο πρόβλημα;»

Χαμογέλασε. Ήταν ένα βεβιασμένο χαμόγελο, αλλά αυτή τη φορά ανέβηκε μέχρι τα μάτια του.

«Περίμενα ότι θα το πείτε αυτό».

«Σκοπεύετε να πάτε στη λειτουργία;»

Εκείνος κούνησε αρνητικά το κεφάλι.

«Τότε ελάτε μαζί μου».

Χαμογέλασε πάλι.

«Και πού θα πάμε, δεσποινίς Ροζέ;»

«Πρώτα θα βάλουμε λουλούδια στον τάφο μιας γηραιάς κυρίας».

«Και μετά;»

«Θα δείτε», είπα.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

9

✝

Κυριακή, 15 Αυγούστου

ΜΑΛΛΟΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΩΣΩ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ. ΠΙΣΤΕΥΑ ότι μπορούσα να το αποφύγω, αλλά αν πρόκειται να μείνει στο Λανσκνέ –και όλα δείχνουν ότι αυτό θα κάνει–, τότε θα το μάθει τελικά. Τα κουτσομπολιά δίνουν και παίρνουν. Για κάποιον παράξενο λόγο φαίνεται να πιστεύει ότι εκείνη κι εγώ μπορούμε να είμαστε φίλοι. Θα πρέπει να της πω την αλήθεια, πριν συνηθίσει πολύ στην ιδέα.

Αυτό σκεφτόμουν καθώς την ακολουθούσα στο νεκροταφείο, κάνοντας στάση κάθε τρεις και λίγο, καθώς εκείνη και τα παιδιά σταματούσαν για να μαζέψουν μερικά λουλούδια από την άκρη του δρόμου –αγριόχορτα, τα περισσότερα–, πικραλίδες, σενέκια, μαργαρίτες, παπαρούνες, μια μοναχική ανεμώνη που πάσχιζε να επιβιώσει στην ακροποταμιά, ένα ματσάκι δεντρολίβανο από κάποιο κήπο, που είχε πετάξει βλαστάρια μέσα από έναν πέτρινο τοίχο χτισμένο χωρίς λάσπη.

Βέβαια, η Βιαν Ροσέ *αγαπάει* τα ζιζάνια. Και τα παιδιά –το μικρότερο ειδικά– ρίχτηκαν στο παιχνίδι με χαρά. Έτσι, όταν φτάσαμε στο νεκροταφείο, είχε μια αγκαλιά από λουλούδια και φυτά δεμένα με βλαστούς καλιστεγίας (ποώδες φυτό) και κάποια ξεκάρφωτη αγριοφραουλιά.

«Πώς σας φαίνεται το μπουκέτο μου;»

«Είναι… πολύχρωμο».

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Εκείνη γέλασε.

«Εννοείτε ακατάλληλο».

Άτακτο, πολύχρωμο, ακατάλληλο, ανάρμοστο, λάθος με κάθε έννοια της λέξης –κι όμως με μια παράξενη γοητεία–, μια τέλεια περιγραφή της Βιαν Ροσέ, σκέφτηκα, αλλά δεν το είπα δυνατά. Η ευγλωττία μου, όποια κι αν είναι, περιορίζεται αυστηρά στο προκείμενο.

Αντ' αυτού είπα:

«Στην Αρμάντ θα άρεσε».

«Ναι», είπε εκείνη. «Αυτό πιστεύω κι εγώ».

Ο τάφος της Αρμάντ Βουαζέν είναι οικογενειακός. Οι γονείς και οι παππούδες της είναι εκεί, αλλά και ο άντρας της, που πέθανε πριν από σαράντα χρόνια. Στο κάτω μέρος του τάφου υπάρχει μια μαύρη μαρμάρινη τεφροδόχη – μια τεφροδόχη που απεχθανόταν πολύ, και μια γούρνα στην οποία φύτευε κρυφά μαϊντανό, καρότα, πατάτες και άλλα ανάρμοστα λαχανικά, περιφρονώντας τις συμβατικότητες του πένθους.

Ήταν αναμενόμενο, λοιπόν, να πείσει τη φίλη της να φέρει ζιζάνια – η Βιαν Ροσέ μου μίλησε για το γράμμα που έλαβε από τον Λουκ Κλερμόν και για το σημείωμα της Αρμάντ Βουαζέν που περιείχε. Και πάλι ήταν αναμενόμενο να ανακατευτεί η Αρμάντ –από τον άλλο κόσμο!– ώστε να ταράξει τη γαλήνη του νου μου μ' αυτό τον τρόπο, φέρνοντάς μου παλιές θύμησες. Λέει ότι υπάρχει σοκολάτα στον Παράδεισο. Μια βλάσφημη, ανίερη σκέψη, ωστόσο ένα κρυφό κομμάτι του εαυτού μου ελπίζει στον Θεό ότι έχει δίκιο.

Τα παιδιά κάθισαν και περίμεναν δίπλα στη μαρμάρινη γούρνα, που ήταν τώρα κατάλληλα φυτεμένη, με σειρές από νεκρολούλουδα. Κατάλαβα ότι η Καρολίν Κλερμόν, η κόρη τής Αρμάντ –εξ αίματος, τουλάχιστον– θα έβαλε το χεράκι της. Παρατήρησα κάτι σαν αγριόχορτο κάτω από τα νεκρολούλουδα. Έσκυψα να το ξεριζώσω και αναγνώρισα το θρασύτατο βλαστάρι ενός μικρού καρότου να ξεπροβάλλει από το χώμα. Χαμογέλασα και το άφησα στην ησυχία του. Θα της άρεσε κι αυτό της Αρμάντ.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Όταν η Βιαν Ροσέ τελείωσε με τον τάφο, ανασηκώθηκε.

«Τώρα, θα μπορούσατε να μου πείτε τι συμβαίνει ακριβώς;» ρώτησε.

Αναστέναξα.

«Φυσικά, δεσποινίς Ροσέ».

Και ξεκίνησα για τον Μαχαλά.

© Frogspawn Ltd, 2012 / © ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Δεν είναι σύνηθες να λαμβάνεις γράμματα από τους νεκρούς.

Όταν η Βιαν Ροσέ παίρνει ένα γράμμα από τον άλλο κόσμο, δεν έχει άλλη επιλογή από το να ακολουθήσει τον άνεμο που φυσά, οδηγώντας την πίσω στο Λανσκνέ, το χωριουδάκι στη νοτιοδυτική Γαλλία, όπου έξι χρόνια πριν είχε ανοίξει ένα μαγαζί με σοκολάτες.

Η Βιαν, όμως, είναι εντελώς απροετοίμαστη γι' αυτό που θα συναντήσει. Γυναίκες με μαύρες μαντίλες κυκλοφορούν στους δρόμους και παντού είναι διάχυτη η μυρωδιά από μπαχάρια και τσάι δυόσμο. Στην όχθη του ποταμού, απέναντι από την εκκλησία του Σεν Ζερόμ, ορθώνεται ένας μιναρές. Η νέα κοινότητα έχει φέρει τα πάνω κάτω στο χωριό. Επιπλέον, ο εφημέριος Ρενό, ο αιώνιος εχθρός της Βιαν, δέχεται απειλές για τη ζωή του. Και φαίνεται ότι εκείνη είναι η μόνη που μπορεί να τον σώσει…

Μετά το* Καυτή σοκολάτα *και το* Γόβες και γλυκές αμαρτίες, *η Τζοάν Χάρις, σ' ένα μυθιστόρημα πιο επίκαιρο από ποτέ, έρχεται και πάλι να μας γεμίσει με απολαυστικές γεύσεις και πικάντικα αρώματα.

ISBN 978-618-01-0094-5

9 786180 100945

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 12022

ΨΥΧΟΓΙΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η